

Interfederaal Gelijkkansencentrum
Centre interfédéral pour l'égalité des chances
Interföderales Zentrum für Chancengleichheit

Advies nr. 262 van 26 januari 2021

Standpunt Unia over bloeddonatie door mannen die seks hebben met mannen (MSM)

1 Context

- De wet van 11 augustus 2017ⁱ maakte een einde aan de permanente uitsluiting van mannen die seks hebben met mannen (MSM) voor de donatie van bloed en verving deze door een onthoudingsperiode van 1 jaar. De wet bepaalt dat er jaarlijks een evaluatie van deze maatregel moet plaatsvinden. Tweejaarlijks kan er een aanpassing aan het KB met de uitsluitingscriteria worden doorgevoerd. De wet kwam er na een uitspraak van het Europees Hof van Justitie in 2015ⁱⁱ.
- Het KB van 25 oktober 2018ⁱⁱⁱ bepaalt de modaliteiten van de jaarlijkse evaluatie van deze nieuwe maatregel.
- Unia bracht in 2017 een analyse uit met haar standpunt over deze nieuwe wet. Deze nota is een update van dit standpunt, voor de analyse ten gronde verwijzen we naar dit eerdere advies.^{iv}

2 Nieuwe ontwikkelingen

2.1 Arrest Grondwettelijk Hof

Op 26 september 2019 oordeelt het Grondwettelijk Hof in een arrest^v over de wet van 11 augustus 2017:

- Het Hof bevestigt de proportionaliteit van de genomen uitsluitingsperiode van 1 jaar voor het geven van bloed.
- Het Hof bepaalt dat de uitsluiting van MSM voor plasmadonatie niet gerechtvaardigd is en geeft de wetgever 2 jaar de tijd om deze situatie recht te zetten.

2.2 Eerste evaluatie van de huidige maatregel

Op 10 december 2019 publiceert het Directoraat-Generaal Gezondheidszorg een eerste evaluatie van de huidige maatregel: 'Verslag van het eerste jaarlijkse overleg van de tijdelijke uitsluitingscriteria en de eraan verbonden uitsluitingsperiodes van de donoren met betrekking tot seksueel gedrag'.^{vi}

Het Directoraat-Generaal Gezondheidszorg trekt de volgende conclusies uit deze eerste evaluatie, waarvan wij de onderstaande elementen herhalen :

“Bij zowel nieuwe als gekende donoren werden geen reactieve testresultaten vastgesteld in de bloedstalen voor HIV, wel waren er reactieve testresultaten bij nieuwe donoren voor de HBV, HCV en syfilis. Bij gekende donoren waren het voornamelijk reactieve testresultaten voor syfilis. Het risico op reactieve testresultaten bij nieuwe donoren is veel hoger dan bij gekende donoren.”

Opgemerkt moet worden dat er geen cijfers worden gegeven. Het is daarom niet mogelijk om de recente ontwikkeling van het aandeel van de gemelde gevallen te kennen. Het is dus twijfelachtig om te concluderen dat het risico op seropositiviteit onder nieuwe donoren momenteel **veel hoger is** dan onder gekende donoren.

“De evaluatie van het effect van 12 maanden uitstel bij deze specifieke risicocategorieën (gerelateerd aan het seksueel gedrag van de aspirant-donor) kan nog niet wetenschappelijk worden onderbouwd. Het aantal donoren die na 12 maanden toegelaten zijn om bloed af te staan, is nog te beperkt om definitieve conclusies toe te laten.”

“Het FAGG kan op basis van de kleine aantallen geen sluitende conclusies trekken. In 2018 werd geen enkele donor positief bevonden voor HIV.”

“Voor wat betreft de epidemiologische gegevens over HIV en AIDS formuleerde Sciensano onderstaande conclusies op basis van de recentste cijfers:

- (...)

- **49% van de gediagnosticeerde personen in 2018 werd besmet door seksueel contact met een andere man (MSM) en 47% door heteroseksueel contact**

- (...)

Rekening houdend met deze gegevens, zou men zich kunnen afvragen waarom er zo veel focus gelegd wordt op mannen die seks hebben met mannen (MSM), ofschoon het absolute aantal van deze twee soorten bevolkingsgroepen niet identiek is.

Het Directoraat-Generaal Gezondheidszorg stelt vast dat er een gebrek is aan betrouwbare gegevens voor specifieke risicocategorieën en verzoekt de bloedinstellingen onderling af te stemmen om tot eenduidige definities te komen en gedetailleerde gegevens te verstrekken. Daartoe zal zij het "Bloedplatform" bijeenroepen.

3 Het Sciensano rapport

Sciensano heeft op 26 november 2020 een [rapport](#) gepubliceerd met betrekking tot de epidemiologische situatie en het aantal HIV infecties in België.

In het persbericht van Sciensano, zegt Jessika Deblonde, onderzoekster bij Sciensano, dat *“Gezien de dalende trend in deze belangrijkste populaties, krijgen populaties met andere nationaliteiten, zowel bij MSM als bij heteroseksuelen, een relatief groter belang. De HIV-epidemie in België wordt dus gekenmerkt door meer diversiteit”*

Dit rapport eindigt met de volgende woorden : *“ .... Gezien de diversiteit die de HIV-epidemie in België vandaag kenmerkt, is het nodig om te zorgen dat de preventiestrategieën geschikt en inclusief zijn voor alle getroffen populaties. Het is ook belangrijk om te investeren in het verbeteren van de surveillance gegevens zodat de dynamiek van de epidemie in die populaties waarvoor geen gunstige trends worden waargenomen beter kan begrepen worden.”*

4 Conclusies en aanbevelingen Unia

Unia betreurt dat in de periode van twee jaar na de goedkeuring van de wet van 11 augustus 2017 geen enkele wijziging van het Koninklijk Besluit is doorgevoerd, ondanks het feit dat deze termijn van twee jaar uitdrukkelijk in deze wet is voorzien.

In het licht van de uitspraak van het Grondwettelijk Hof en het eerste verslag van het Directoraat-Generaal Gezondheidszorg zal de aanbeveling 180 van Unia van 30 augustus 2017 aangevuld worden met het volgende:

- Unia dringt er bij de autoriteiten op aan de evaluatie van de meest recente wetenschappelijke en epidemiologische gegevens voort te zetten en te verdiepen, waarbij ook rekening moet worden gehouden met herzieningen in de buurlanden (Frankrijk, Verenigd Koninkrijk). De uitsluitingscriteria moeten worden herzien en de desbetreffende termijnen moeten binnen een redelijke termijn worden verkort of afgeschaft, aangezien de wettelijke termijn reeds is verstreken. De tussentijdse evaluaties hebben geen nieuwe nuttige informatie opgeleverd, zoals blijkt uit het eerste verslag van het directoraat-generaal Gezondheidszorg.
- Zoals geadviseerd door het FAGG, moedigt Unia de bloedinstellingen aan om samen te werken bij het opstellen van gemeenschappelijke definities en het verstrekken van gedetailleerde gegevens.
- De Belgische overheid moet uitvoering geven aan het arrest van het Grondwettelijk Hof en dus plasmadonatie toegankelijk maken voor MSM. Unia heeft geen weet van initiatieven die al in deze richting werden ondernomen, dit zal dus op het bord van de volgende minister komen.

Dit advies is gericht aan de Minister van Volksgezondheid.

ⁱ11 AUGUSTUS 2017 - Wet houdende diverse bepalingen inzake gezondheid;

https://www.ejustice.just.fgov.be/cgi/article_body.pl?language=nl&caller=summary&pub_date=17-08-28&numac=2017030984

ⁱⁱ Arrest Van het Hof, 29 april 2015, zaak C – 528/13

ⁱⁱⁱ 25 OKTOBER 2018 - Koninklijk besluit betreffende de evaluatie van de tijdelijke uitsluitingscriteria en de eraan verbonden uitsluitingsperiodes, van de donors met betrekking tot seksueel gedrag;

https://www.ejustice.just.fgov.be/cgi/article_body.pl?language=nl&caller=summary&pub_date=18-12-04&numac=2018032168

^{iv} <https://www.unia.be/nl/wetgeving-aanbevelingen/aanbevelingen-van-unia/aanbeveling-bloeddonatie-door-mannen-die-seks-hebben-met-mannen-msm>

^v <https://www.unia.be/nl/rechtspraak-alternatieven/rechtspraak/grondwettelijk-hof-26-september-2019>

^{vi} <https://www.health.belgium.be/nl/verslag-eerste-overleg-uitsluitingscriteria-bloeddonatie>